

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «**ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ**»
Спеціальність 126 Інформаційні системи та технології
Галузь знань 12 Інформаційні технології

Затверджено на засіданні кафедри
політичних інститутів та процесів,
протокол № 1 від 31 серпня 2023 року

м. Івано-Франківськ – 2023

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Назва дисципліни	Політичні інститути та процеси
Освітня програма	ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
Спеціальність	126 Інформаційні системи та технології
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни (основна/вибіркова)	Вибіркова
Курс / семестр	3 курс (5 семестр)
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год Семінарські заняття – 16 год Самостійна робота – 60 год
Викладач (-і)	Міщук Мар'яна Богданівна
Контактний телефон	0970878570
E-mail викладача	mariana.mishchuk@pnu.edu.ua
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/fd00c724e2cbe33826a0
Консультації	Упродовж вивчення курсу згідно розкладу
Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Програма курсу спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань з «Політичні інститути та процеси». Сьогодні цілком очевидно, що політика знаходиться в центрі практично всіх суспільно-політичних та навіть соціально-економічних перетворень, впливаючи як безпосередньо, так і опосередковано на інтереси всіх людей на земній кулі. Тому при вивченні політичної науки дуже важливо навчитися аналізувати процеси і явища, виявляти причини, що їх породжують, їх сутність, характерні ознаки та особливості. Політична наука (політологія) в Україні досліджує політичну систему суспільства, інституціональні форми, функції, типології влади, засоби і цілі політики, політичні процеси (управління та ін.), аналізує теорії внутрішньої та зовнішньої політики, політичної стратегії і тактики, техніку організації влади, прийняття рішень, роботи апаратів управління, виборчих процесів, діяльності політичних партій, політичної еліти та лідерів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Метою вивчення вибіркової дисципліни «Політичні інститути та процеси» є глибоке вивчення і засвоєння студентами базових знань з політології. студент повинен засвоїти весь матеріал з курсу при допомозі поданих викладачем методичних рекомендацій, підготовлених семінарських занять, самостійної роботи, індивідуальної роботи, засвоїти важливі проблеми з політології, зокрема, функціонування держави як складової політичної

системи суспільства, аналіз виборчого процесу, особливостей організаційної структури політичних партій, зовнішньої політики та міжнародних відносин в цілому, вміння застосовувати набуті знання у майбутній професійній і громадській діяльності.

Основними цілями вивчення дисципліни є: опанування студентами понятійнокатегоріальним апаратом; засвоєння матеріалу з курсу при допомозі поданих викладачем методичних рекомендацій, підготовлених семінарських занять, самостійної роботи, індивідуальної роботи; аналіз важливих проблем; вміння застосовувати набуті знання у майбутній професійній і громадській діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентції:

K35 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

K36 Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел K39

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

K310 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу та суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Програмні результати навчання:

ПР 10 Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16 год
самостійна робота	60 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
5-й семестр	126 Інформаційні системи та технології	ІІІ курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб
Тема 1. Політичні інститути: сутність поняття, види	2		
Тема 2. Держава - основний інститут політичної системи		4	6
Тема 3. Теорії походження держави	2		8
Тема 4. Форма правління та адміністративно-територіального устрою		2	4
Тема 5. Влада. Політична влада		2	2
Тема 6. Політична система суспільства	2		2
Тема 7. Політичні партії, громадсько-політичні рухи		2	4
Тема 8. Вибори та виборчі системи		2	2
Тема 9. Політичний режим	2		4
Тема 10. Політична еліта та лідерство	2		6
Тема 11. Політична свідомість і політична культура. Політичний конфлікт		2	4
Тема 12. Політичні ідеології		2	4
Тема 13. Політичний процес.		2	4
Тема 14. Політика та релігія.		2	10
Заг.	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання курсу	<p>Структура розподілу балів передбачає 4 форми контролю за навчанням студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) поточний контроль (30 балів); 2) контрольна робота (30 балів); 3) підготовка презентації/написання реферативної роботи (30 балів); 4) тест (10 балів). <p>Завершується курс заліком.</p>

<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторення студентами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової роботи передбачає виконання студентами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: <ul style="list-style-type: none"> – виявлення розуміння сутності понять і термінів – 5 балів; – вміння структурувати основні явища та елементи дисципліни – 10 балів; – знання теоретичних засад, поглядів і праць відомих дослідників – 15 балів; <p>Загальна кількість – 30 балів.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою</p>

успішного складання курсу.

Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях:

виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експресконтролю тощо.

Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Робота на семінарських заняттях оцінюється в діапазоні від 2 до 5 балів. При переведенні в бали в сумі можна набрати 30 балів.

Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали (5 балів) за такими критеріями: – «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал,глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури,логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал,володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички,висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

– «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

— «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Усна відповідь може бути доповнена наочними

	<p>посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності</p>	
Критерії оцінювання презентації/реферату	<p>робота є оригінальним самостійним дослідженням, у якому відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, висуваючи при цьому власні гіпотези з досліджуваних проблем;</p>	25-30 балів
	<p>наукове дослідження студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту;</p>	18-24 балів
	<p>тема розкрита неповно</p>	13-17
	<p>робота не відповідає переважній більшості вимог до наукових досліджень, але має структуру, у списку літератури зазначено більше трьох джерел;</p>	6-12 балів
	<p>розкритий лише окремий аспект</p>	5 бали
	<p>презентація/реферат не зарахований</p>	0
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. 2) індивідуальної роботи. 3) підсумкової контрольної роботи. <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю в грудні за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів.</p>	

Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних</p>
----------------------	--

	<p>індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань.</p> <p>Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.</p>
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування), недоброрядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобіганняплагіату/>.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача освіти можливість і порядок відпрацювання пропущених занять регламентується [Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.\)](#)

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#)

8. Рекомендована література

- Баранівський В. Ф. Політологія. Підручник. Київ. НАУ, 2016. 235 с.
2. Бебик В.М., Головатий М.Ф., Ребкало В.А. Політична культура сучасної молоді. Київ. Український НДІ проблем молоді, 2017. 112 с.
  3. Гелей С.Д. Політологія. Навчальний посібн. 9-те вид., переробл. і доп. Львів. Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 370 с.
  4. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. Навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 348 с. 19
  5. Горбач, О.Н. Політологія. Навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 3-тє вид., допов. та перероб. Львів. Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с
  6. Історія політичної думки. Навч. енцикл. словник–довідник для студ. вищих навч. Закладів. За заг. ред. Н.М. Хоми. Львів. Новий Світ–2000, 2014. 766 с.
  7. Історія політичної думки. Підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів. «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
  8. Колодій А., Харченко В., Климанська Л., Космина Я. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. Ельга–Н, Ніка–Центр, 2017. 584 с.
  9. Неліпа Д.В. Системний аналіз політології. Підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 304 с.
  10. Піча В.М. Політологія конспект лекцій. Навч. посібник. Львів. Новий світ–2000, 2017. 172 с.
  11. Політологія. Навч. енциклоп. словник–довідник для студ. ВНЗ I–IV рівнів акредитації. За наук. ред. Н. М. Хоми. Львів. Новий Світ–2000, 2014. 770 с.
  12. Політологія. Підручник. За ред. О.В. Бабкіна, В.П. Горбатенко. 3-тє вид., перероб., доп. Київ. Академія, 2008. 567 с.
  13. Ткачук В.І. Політологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ. ТОВ «Центр учбової літератури». 2019. 159 с.
  14. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія. Підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2020. 500 с.
  15. Grigsby E. Analyzing Politics. An Introduction to Political Science. URL.https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/H8g8u2_intro%20to%20political%20science.pdf
  16. MARK CARL ROM, MASAKI HIDAKA, RACHEL BZOSTEK WALKER. Introduction to Political Science. URL.https://assets.openstax.org/oscms-prodcms/media/documents/Introduction_to_Political_Science_-_WEB.pdf
  17. Political science : an introduction/Michael G. Roskin . . . [et al.].—12th ed. p. cm. URL https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/C3V9y9_Political_Science_An_Introduction_12.pdf

Інформаційні ресурси:

18. Журнал "Foreign Policy in Focus" - <http://www.fpif.org/>

19. Журнал "Global Issues" - <http://www.globalissues.org/>

20. Журнал "Foreign Affairs" - <http://www.foreignaffairs.org/>

21. Журнал "Foreign Policy" - <http://www.foreignpolicy.com>

22. «Діалог.UA» - інформаційний ресурс, що орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі. <http://dialogs.org.ua/ua/>

Викладач:

Міщук М.Б.